

ДРУЖБА ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА Й ІВАНА ПУЛЮЯ

ІЗИК І ПЕРЕКЛАДАЧ ІВАН ПУЛЮЙ БАГАТО ПРАЦІ, ЧАСУ І ЗУСИЛЬ ВІДДАВ ПЕРЕКЛАДОВІ НА УКРАЇНСЬКУ БІБЛІЮ, ЯКИЙ ЗДІЙСНИВ РАЗОМ ІЗ ПАНТЕЛЕЙМОНОМ КУЛІШЕМ (ЧАСТКОВО — З ІВАНОМ НЕЧУЄМ-ЛЕВИЦЬКИМ). ПРО ЦЕЙ ПЕРЕКЛАД НЕ РАЗ ПИСАВ ІВАН ФРАНКО. ЗОКРЕМА, В «НАРИСІ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО 1890 Р.» ВІН ХАРАКТЕРИЗУЄ ІВАНА ПУЛЮЯ ЯК «ЗНАМЕНИТОГО ЕЛЕКТРОТЕХНІКА І ВИЗНАЧНОГО ПИСЬМЕННИКА».

Володимир Гнатюк — етнограф, фольклорист, академік підтримував тісні зв'язки зі своїм земляком-професором, доктором Празького Карлового університету Іваном Пулюєм, про що засвідчують листи до велеснівця, вісім із них за 1900—1904 роки зберігаються у фондах Центрального державного історичного архіву України у Львові, а їх ксерокопії — в оселі академіка у Велесневі.

В експозиції третьої кімнати домішки Володимира Гнатюка представлені березневий та квітневий часописи місячника «Правда» (Львів, 1879 р.), що виходив під редакцією Володимира Барвінського, де опубліковано статтю доцента Віденського університету Івана Пулюя «Про тепло і роботу (Переміна тепла в роботі)».

Володимир Гнатюк пильно стежив за плідною науковою працею свого великого земляка. Він написав і опублікував статтю «Безпечна телефонна станція проф. д-ра Пулюя» у «Літературно-науковому віснику» (Львів, 1900 р.).

За посередництвом Івана Пулюя Володимир Гнатюк у 1900—1901 роках

одержав поему Пантелеймона Куліша «Маруся Богуславка», листи Пантелеймона Куліша до Агатангела Кримського та декілька інших матеріалів, котрі негайно опублікував у «Літературно-науковому віснику».

Володимир Гнатюк у другій серії «Літературно-наукової бібліотеки» в «Українсько-руській видавничій спілці», відповідальним секретарем та редактором якої він працював, видав 1901 року наукові праці Івана Пулюя «Непропаща сила» та «Нові і перемінні звізди». Ці невеличкого формату книжки з малиновими палітурками вже 52-й рік експонуються в музеї.

Крім того, Володимир Гнатюк опублікував свою замітку «Біблія в українським перекладі» («Літературно-науковий вісник», Львів 1901 р.), в якій мовиться про підготовку до видання перекладів Пантелеймона Куліша, Івана Нечуя-Левицького та Івана Пулюя, і рецензію на третє доповнене видання праці Івана Пулюя «Нові і перемінні звізди» (Відень, 1905 р.) у «Літературно-науковому віснику» (Львів, 1905 р.).

Володимир Гнатюк написав некролог «Іван Пулюй» та опублікував його у «Хроніці» (Львів, 1918 р.), де

підкреслив світове значення цього великого українського вченого-винахідника «рентгенівських» променів ще перед Рентгеном.

В експозиції господи вченого представлений збірник Філологічної секції Наукового товариства ім. Шевченка «П. О. Куліш» (Матеріали і розвідки). Частина II. Під редакцією К. Студинського» (Львів, 1930 р.) із фундаментальною статтю «Листування і зв'язки П. Куліша з Іваном Пулюєм» (1870—1886 рр.) — перший розділ. У другому розділі подано «Листи П. О. Куліша до Івана Пулюя 1870—1886 рр.» Третій розділ збірника — «Показник назв і речей» зладив Ярослав Гординський». Поруч лежить роман «Шрами на скалі» Романа Іваничука із присвятою музеєві. Одним із героїв цього захопливого твору є Іван Пулюй.

Зберігаються в музеї й дарунки — біографічний збірник «Визначні постаті Тернопілля» (Київ, 2003 р.), бібліографічний покажчик «Іван Пулюй: Життя в ім'я науки» (Тернопіль, 2010 р.).

У четвертій кімнаті музею до ювілею вченого влаштовано виставку «Іван Пулюй», за матеріалами якої проводимо тематичні екскурсії.

Романа **ЧЕРЕМШИНСЬКА**,
співзасновниця, директорка
Етнографічно-меморіального музею
Володимира Гнатюка, відмінниця
освіти України, членкиня НТШ,
НСКУ, НСЖУ.
с. Велеснів Монастириського району.